

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Maakuntahallitus 22.01.2024 § 9
7/15.02.00/2024

Valmistelija

vt. hallintojohtaja Sirpa Lavikainen, 040 509 4006, etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus antaa selostusosan mukaisen lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista.

Päätös

Keskustelun kuluessa maakuntajohtaja esitti lausunnon kohtaa Huoltovarmuuden muuttunut toimintaympäristö muutettavaksi seuraavasti:

Esim. Itäisen Suomen paikallinen väestö on selkeästi resurssi rajavalvonnan tueksi. Tämän takia itäisen Suomen kehittäminen on tärkeä asia kaikessa valtakunnan politiikassa.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston päätöksestä huoltovarmuuden tavoitteiksi 25.1.2024 mennessä.

Valtioneuvoston päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista määritellään kansallisen huoltovarmuustyön lähtökohdat, periaatteet ja kansalliset tavoitteet, jotta huoltovarmuuden taso ja laajuus vastaavat muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksia.

Päätös ohjaa ja antaa suuntaviivoja valtion keskus- ja aluehallinnon sekä kuntien viranomaisille ja muille sellaisille toimijoille, jotka vastaavat oman hallinnonalansa huoltovarmuudesta, sen johtamisesta ja kehittämisestä.

Päätöksen toimeenpanoa varten laaditaan erillinen suunnitelma, jossa määritellään eri viranomaisten vastuut ja toimenpiteiden tarkempi aikataulutus.

Lausunto

Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Eri toimijoiden (viranomaiset, yksityinen sektori, kansalaisjärjestöt ja kansalaiset) välinen vuorovaikutus vaatii rakentamista ja erityishuomiota. Vuorovaikutuksen turvaaminen häiriötilanteessa on olennaista. Etukäteen on valmisteltava alueellinen toimintamalli, jota on myös harjoiteltava.

Huoltovarmuuden muuttunut toimintaympäristö

Ei riitä, että tunnistetaan ja ehkäistään väestörakenteeseen liittyviä huoltovarmuuteen kielteisesti vaikuttavia tekijöitä, vaan on edistettävä huoltovarmuuden näkökulmasta suotuisaa väestörakennetta alueilla. Esim. Itäisen Suomen paikallinen väestö on selkeästi

resurssi rajavalvonnan tueksi. Tämän takia itäisen Suomen kehittäminen on tärkeä asia kaikessa valtakunnan politiikassa.

Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

Huoltovarmuuden tilanneseuranta ja ennakointi

Yhteisiä tilannekuva- ja viestintätyökalua kehitetään ja niiden käyttöä harjoitellaan häiriötilanteisiin varautumiseksi. Tiedonvälitys tilannekuvasta on huoltovarmuuden näkökulmasta perusasia. Harjoittelun merkitystä ei voi korostaa liikaa, koska mahdollisessa häiriötilanteessa on päästävä nopeasti selkeään ja sujuvaan toimintaan.

Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Laadittaessa lyhyen ja pitkän aikavälin tiekartta huoltovarmuuskriittisten tehtävien osaamisen pullonkaulojen ratkaisemiseksi on hyvä tunnistaa vastuullisista henkilöistä moniosaajat, joilla on käytettävyyttä oman tehtävän ulkopuolelle ja varallaoloon. Työikäisten henkilöiden määrä supistuu ja eläkeläiset muodostavat käytettävää osaajareserviä

Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

Energiahuolto

Energiahuoltovarmuuden laajentamiseksi erilaisissa rakentamismääräyksissä ja -ohjeissa on huomioitava monipuolinen energian käyttö. Polttoon perustuvassa energiantuotannossa on huomioitava mahdollisuus vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöön ja on oltava tämän mahdollistavia toimivia teknisiä ratkaisuja.

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Päätösluonnoksessa on kuvattu selkeästi ja kattavasti eri osa-alueet. Huoltovarmuuden kehittäminen on pitkäjänteistä toimintaa. Huoltovarmuustyö vaatii mittavat taloudelliset resurssit, joiden turvaaminen on tärkeää. Monilla alueilla suurin osa yrityksistä on pk-yrityksiä, jolloin niiden oma kantokyky huolehtia erityisvelvoitteista on usein kapea. Kuitenkin yhteistyöllä esim. elinkeinoelämän kanssa voidaan löytää uudenlaista kustannustehokkuutta ja lisäresursseja.